

Kjakið um EF

SOSIALURIN almannakunnger í dag eina kanning vit hava gjørt um spurningin Føroyar-EF. Vit hava eisini fingið viðmerkingar til úrslitið av kanningini frá núverandi og undanfarna lögmanni og einum av okkara fremstu vinnulívsmonnum, stjórnanum á Føroya Fiskasølu.

VIT hava spurt nærum 600 fólk kring landið alt, um tey halda, at Føroyar skulu gerast limur í EF ella standa utanfyri sum nú. Úrslitið av kanningini er, at ein stórir partur av teimum spurdu, næstan 40%, onga stöðu hava til spurningin. Síðani kemur at næstan 45% halda, at vit ikki skulu gerast limur, meðan bara 15,7% siga, at Føroyar eiga at fara upp í EF.

HETTA mugu vissuliga sigast at vera áhugaverd töl, hóast vit viðganga, at kanningin er ikki gjord av professionellum hagtalsfólki. Kortini meta vit - við teimum manglum, sum nú kunnu vera í eini tilfari kanning - at hon gevur okkum eina mynd av støðutakanini ella tørvasi støðutakanini hjá føroyingum til henda stóra spurning.

Í viðmerkingum sínum sigur Birgir Danielsen, at tað at ein so stórir partur sigur seg ikki vita, er tekin um, at fólk óttast tí ókenda. Og so leingi EF-spurningurin er ókendur ella at fólk bert verða fylt við ósakligum argumentum verður úrslitið ikki óðrvisi, sigur Fiskasølustjórin og gevur bæði hesum og undanfarnu landstýrum eina stóra skyld í hesum.

LÖGMAÐUR er ikki samdur við Fiskasølustjóran. Hann heldur, at upplýsingin um EF hevur verið saklig men kanska ov lítil. Vita fólk ov lítið um EF-spurningin hava tey sjálvi skyldina. Annars heldur hann, at ein orsök til, at eitt nú teir politisku flokkarnir ikki hava gjørt so nógv burtur úr málinum er tann, at teir eru rímuliga samdir um, at vit ikki eiga at gerast limur men heldur fáa eina rímuliga góða avtalu við EF.

UNDANFARNI lögmaður Atli Dam sær eitt sindur óðrvisi uppá hetta málið enn Sundstein og Danielsen. Hann heldur als ikki, at vit skulu hava nakað kjak um EF-spurningin, nú okkara samráðingarmenn eru í sera avgerandi og tørfurum samráðingum við EF um eina frihandilsavtalu.

HANN hevur einki ímóti einum kjaki sum so, men heldur kortini, at eitt kjak í lötuni við ymsum møguleikum bert fer at ørkymla samráðing-arstøðuna við EF. Vit hava valt at samráðast um eina frihandilsavtalu, og so leingi vit gera tað eiga vit ikki at arbeiða við øðrum møguleikum eisini. Atli Dam sigur viðari, at ikki fyrr enn samráðingurumfarið er fært

heilt til enda ber til at fáa eitt kjak um alternativar møguleikar.

FORMAÐUR javnaðarflokksins og lögmaður í mong ár hevur drúgar royndir sum samráðingarmaður. Tað er einki yvir at dylja, at hann verður mettur høgt millum teir útlendingar, sum vit hava havt samráðingar við eitt nú norðmenn um fiskirættindi. Hann skal hava dugað óføra væl at telva við aðrar tjóðir um at varðveita og lata okkum fiskirættindi. Tað er tí eisini rætt nú at geva orðum hansara um EF-samráðingarnar gætur. Hann skuldi vitað, hvat hann tosar um. Og taktikkurin ella strategiin, sum hann leggur upp til, og sum hann eisini hevur gjørt galdandi í marknað - arnevndini undan samráðingunum, er, at vit stutt og greitt skulu siga EF, at vit ynskja eina frihandilsavtalu, hvørki meira ella minni. Tvs. eina avtalu, har tað verður samráðst um handil kontra handil tvs. at EF skal ikki sleppa at skilja millum henda handil, tá tað snýr seg um fiskavørur. Skulu partarnir strika allar tollamúrur so mugu allar okkara fiskavørur vera við.

HETTA er greið tala og eisini tað uppleggið, sum okkara samráðingarmenn arbeiða út frá. So er tað spurningurin, hvussu langt EF vil fara.

VIT eru samdir við undanfarna lögmann í, at samráðingarmenn okkara eiga ikki utan viðari at víkja frá tí lögdu kósini, nevniliga at fáa eina frihandilsavtalu. Tí ein slík verður utan iva tað besta, sum kann henda okkum í dag. Hvussu stöðan fer at

siggja út um 3,5,10 ella 15 ár kunnu vit ikki siga nakað um enn, eitt nú hvussu verður við stöðu Noregs, Svøríkis osfr. til EF-limaskap. Hetta er eisini tengt at úrslitinum av samráðingunum millum EFTA og EF. Fáa vit okkara frihandilsavtalu, so megu vit umneyðugt taka nýggja stöðu, tá umrøddu broytingar kunnu koma uppá tal.

MEN tað, sum vit ikki eru samdir við undanfarna lögmann í, er meting hansara av spurninginum um, hvørvið tað er rætt ella ikki at kjakast um EF-málið, fyrr enn samráðingarnar eru lidnar.

SUM politikari og drivin samráðingarmaður við onnur lond heldur hann, at okkara samráðingarfólk skulu hava frið at arbeiða, utan at fjølmiðlarnar gera ov nógv hóvasták burtur úr. Hann heldur fjølmiðlanir og fólk skulu vera tigandi, meðan biðað verður eftir úrslitinum.

HETTA meta vit ikki vera rætt. Tí tá kundi tú einsvæl sagt, at alt kjak, alt orðaskifti í samfelag okkara, skal biðja til okkara politikarar halda tað fyrri gott. Tað kann so ikki vera endamálið við eini friariog livandi pressu. Hon skal tvørturímóti vera virkin alla tíðina, soleiðis at flest øll sjónarmið framhaldandi koma fram fyrri dagsins ljós. Fólk hevur krav uppá at verða upplýst um ein so stóran spurning sum samráðingar um okkara felags framtíð. At upplýsing og kjak um eitt tilfikt mál skal nerva og ørkymla samráðingar av hesum slag kunnu tað sjálvandi vera ymsar meiningar um.

OKKARA meting er, at okkum alla tíðina nýtist eitt kontinuerligt - framhaldandi - kjak um EF-spurningin eins væl og aðrar týðandi samfelagsspurningar. Vit kunnu ikki bara seta okkum afturá og biðja til tað passar okkara politikarum at fara í holt við at víðgera eitt týðandi mál sum júst Føroyar-EF. Jú vist skulu vit hava eitt kjak um EF-spurningin eins væl og aðrar spurningar. Tað fer Sosialurin at halda fram við í komandi bløðum eisini. Tað er helst eingin loyna, at bæði fjølmiðlar, politikarar og myndugleikar í Føroyum hava givið Føroyar-EF-málinum líðan ans, hóast næstan allar okkara fiskur verður útfluttur tann vegin.

MEIRI upplýsing merkir harfyri ikki, at vit skulu fara upp í EF ella lata vera. Tað merkir rætt og slætt, at fólk og ikki minst okkara politikarar eru varugir við, vitandi um, hvat framhald av núverandi stöðuni og møgulig broyting av henni til eina frihandilsavtalu, limaskap ella okkurt heilt triðja, vil siga fyrri okkum øll. Tað vandamiklasta er at tuga eitt mál burt og bara lata tað upp í hendurnar á okkara politikarum einsamøllum. Øll eru vit borgarar í hesum samfelag, vit umboða ymisk sjónarmið, og tað eru hesi sjónarmið og upplýsingar annars, sum skulu fram í dagsins ljós dag um dag. Har er einki at biðja eftir.